

В.С. НЩЕНКО, *к.е.н., доцент,*
Одеський державний аграрний університет

О.Ю. ЦУКАНОВ, *к.е.н., доцент,*
Одеський державний аграрний університет

О.П. ЖЕРІТ, *магістрант,*
Одеський державний аграрний університет

ПОНЯТТЯ І ЗМІСТ ВИПЛАТИ ПРАЦІВНИКАМ В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Облік виплат працівникам займає одне з центральних місць у системі бухгалтерського обліку, тому що є невід'ємною частиною діяльності будь-якої організації. Саме праця є одним з найважливіших елементів витрат виробництва та обігу. Виплати є основним джерелом прибутків робітників і за їх допомогою здійснюється контроль за мірою праці та споживання, вони використовуються як найдієвіший важіль управління економікою.

Розвиток соціально-трудових відносин багато в чому залежить від рівня виплат працівникам, удосконалення цих відносин, політика грошових доходів населення повинна ґрунтуватися на реальній вартості праці, щоб усунути існуючі сьогодні диспропорції на споживчому ринку і в мотиваціях до праці.

Виплати працівникам були, є і ще тривалий час будуть важливим якісним показником економічного господарювання. Розмір виплат залежить безпосередньо від ефективності виробництва, продуктивності праці, конкурентоспроможності продукції, і є не лише індикатором, що визначає загальний життєвий рівень працівників, бо від їх стану та форм реалізації, частки у валовому національному продукті багато в чому залежать можливості розвитку економіки взагалі.

В умовах сучасного ринкового механізму через формування сукупного попиту виплати працівникам забезпечують не лише основи відтворення робочої сили, вони стають дедалі вагомішим чинником відтворення суспільного виробництва.

На сучасному етапі розвитку бухгалтерської думки як в міжнародній практиці, так і у національній теорії бухгалтерського обліку, велика увага приділяється питанням класифікації та характеристиці видів виплат працівникам.

Відповідно до Міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам» (далі МСБО), виплати працівникам – це всі форми компенсації, що їх надає суб'єкт господарювання в обмін на послуги, надані працівникам. Що стосується послуг працівника, то він може їх надавати протягом повного чи неповного робочого дня, на основі постійної, періодичної чи тимчасової зайнятості [3].

Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про виплати (у грошовій та не грошовій формах) за роботи, виконані працівниками, та її розкриття у фінансовій звітності визначає Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам» (далі П(С)БО). Виплати працівникам включають виплати, які надаються або працівникам, або їхнім утриманцям, та можуть бути надані у формі грошових виплат (або товарів чи послуг) безпосередньо працівникам, їхнім дружинам, чоловікам, дітям чи іншим утриманцям або іншим особам (наприклад страховим компаніям).

МСБО 19 «Виплати працівникам» поділяє виплати працівникам на чотири категорії (рис. 1).

П(С)БО 26 розрізняє дві програми таких виплат:

- виплати за програмами з визначеним внеском;
- виплати за програмами з визначеною виплатою.

Програми з визначеним внеском – програми виплат після закінчення трудової діяльності, за якими підприємство сплачує визначені відрахування фонду і не буде зобов'язане сплачувати подальші внески, якщо фонд не матиме достатньо активів для сплати всіх виплат працівникам, пов'язаних з виконанням ними робіт у звітному та попередньому періодах.

Відрахування за програмою з визначеним внеском, що не підлягають сплаті в повному обсязі протягом дванадцяти місяців по закінченні періоду, у якому працівники виконують відповідну

роботу, обчислюються за теперішньою вартістю з використанням ставки дисконту.

Рис. 1. Структура виплат працівникам підприємств відповідно до МСБО 19 «Виплати працівникам»

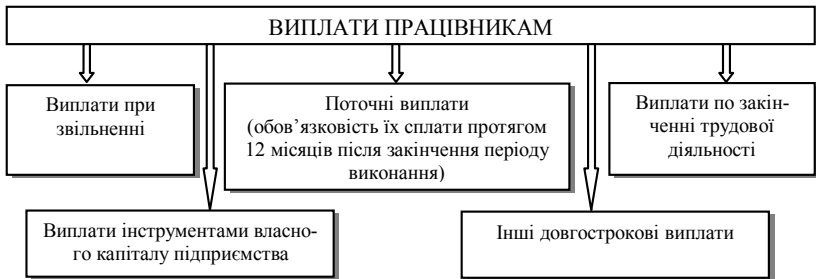
Виплати працівникам відповідно до П(С)БО 26 поділяють на п'ять груп, які показано на рис. 2.

Програми з визначеною виплатою – усі програми виплат після закінчення трудової діяльності, крім програм з визначеним внеском. У цій частині П(С)БО 26 пов'язане із Законом України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» [4, 5].

Аналізуючи види поточних виплат, що згадуються в П(С)БО 26 «Виплати працівникам» та займають найбільшу частку в складі всіх виплат працівникам, можна з упевненістю стверджувати, що до цієї категорії належать будь-які виплати персоналу, які вказані в Інструкції зі статистики заробітної плати [1] та в Законі України «Про оплату праці» [6] і які підприємство пла-

нує здійснити в найближчі 12 місяців. До таких виплат, зокрема, належать:

- основна й додаткова заробітна плата;
- оплата відпусток (у т.ч. й відпусток через хворобу в частині, оплачуваній за рахунок роботодавця);
- заохочувальні виплати (премії за результатами праці, іншими словами виплати за програмою участі працівників у прибутку підприємства);
- негрошові виплати (наприклад такі, як: надання працівникам різних безоплатних послуг, оплата транспортних витрат, витрат на житло тощо).

Рис. 2. Структура виплат працівникам підприємств відповідно до П(С)БО 26 «Виплати працівникам»

Усі ці виплати називаються поточними, якщо вони виплачуються на регулярній основі або плануються до виплати не пізніше ніж закінчиться 12 місяців від дати балансу. Зобов'язання за поточними виплатами не дисконтуються, тобто їх оцінка (крім випадків індексації внаслідок затримки) не переглядається [2, с. 31].

Список використаних джерел

1. Інструкція зі статистики заробітної плати, затверджена наказом Держкомстату України від 13.01.2004 №5 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0114-04>.

2. Мельянова Л. Світові тенденції нарахування оплати праці та її обліку / Л. Мельянова // Бухгалтерія в сільському господарстві. – 2011. – №2(276). – С. 27-33.
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 19 «Виплати працівникам» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/929_011.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам», затверджено наказом Міністерства фінансів України від 28.10.2003р. №601 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03>.
5. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 № 1058-IV, зі змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №№ 49-51. – Ст. 376.
6. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 №108/95-ВР, зі змінами та доповненнями // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 17. – Ст. 121.

УДК 631.162

В.В. НОВОДВОРСЬКА, *к.е.н., доцент,
кафедра організації обліку та звітності,
Вінницький національний аграрний університет*

А.М. ТИЧУК, *викладач-методист,
Чернятинський коледж
Вінницького національного аграрного університету*

ІНТЕГРАЦІЯ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ

Стратегічний напрямок входження України в систему світового господарства об'єктивно потребує адаптації національної системи бухгалтерського обліку до міжнародних стандартів. Аграрний сектор є основною складовою національної економічної системи розвитку країни. За цих обставин господарська діяльність сільськогосподарських підприємств становить основу сус-